

spreekt', schreef C.W. MÖNNICH ooit. Hij zal daarbij ongetwijfeld gedacht hebben aan de invloed van de joden op het Amsterdamse dialect. Maar als wij vandaag in Amsterdam God willen horen spreken en de Eeuwige ter sprake brengen, moeten wij beseffen dat er Arabische en Turkse accenten in dat Amsterdamse dialect bijgekomen zijn.

Die te Amsterdam vaak zei: 'Jeruzalem'
En naar Jeruzalem gedreven kwam,
Hij zegt met een mijmrende stem:
'Amsterdam. Amsterdam',

dichtte die eeuwige balling JACOB ISRAEL DE HAAN.

Gijsbrecht van Aemstel

Voor de opening van de nieuwe schouwburg in Amsterdam werd JOOST VAN DEN VONDEL indertijd gevraagd een toneelstuk te schrijven. Hij gaf het als titel mee: 'Gijsbrecht van Aemstel, d'ondergang van zijn stad en zijn ballingschap'. Een kort bericht in een middeleeuwse kroniek spon Vondel uit tot een tragedie, met deze zekerheid dat die ondergang slechts de noodzakelijke voorwaarde zou zijn voor een veel schitterender toekomst:

Al legt de stad verwoest, en wil daer van niet ijzen:
Zij zal met groter glans uit asch en stof verrijzen.⁷

Vondel wilde een christelijke tegenhanger van de *Aeneis* van Vergilius maken: de ondergang van Troje en de triomfantelijke verrijzenis van de wereldstad Rome. Drie steden spelen bij Vondel een belangrijke rol: Amsterdam, Troje en als derde: *Bethlehem*! Het stuk speelt zich af tegen de achtergrond van de gebeurtenissen in Bethlehem op het kerstfeest. *Gijsbrecht* geeft de tegenstelling weer tussen de barbaarse ondergang van aardse grootheid en de blijvende betekenis van de eeuwige waarden als nederigheid en overgave aan God, in de terminologie die ik gebruik heb van 'islam', vertrouwensvolle overgave aan God. Tegenover het rijke, pralende en schitterde van een wereldstad staat de eenvoud van het Christuskind en Zijn moeder. De ondergang van de trotse aardse stad vindt plaats in de kerstnacht, waarin het nederig kind geboren wordt. Het 'kleen' (het klei-

ne) dat door de hemel wordt verkoren; want *wie in ootmoed wordt herboren is van 't hemelse geslacht*. Lang was het de gewoonte ter gelegenheid van Nieuwjaar in Amsterdam de *Gijsbrecht* in de Stadschouwburg op te voeren. In 1968 kwam er een einde aan deze traditie. Zou het geen goede gedachte zijn om die gewoonte weer in te voeren? Als een teken van een nieuwe toewijding aan de multiculturele stad met nieuwe geestelijke waarden? Een visioen van een nieuw Amsterdam dat weer echt Mokum wordt, een plaats waar werkelijk geleefd en geliefd kan worden, een vrijplaats die niet vol is voor maar vol van asielzoekers, waar de *Rumour of Angels*, het gerucht der engelen (Los Angeles) weer gehoord wordt? Waar dát gerucht vernomen wordt is het Kerstfeest (de geboorte van de ootmoedige) niet ver af. Misschien kunnen Marokkaanse Amsterdammers ons daarbij helpen. Er wordt verteld dat bij een Marokkaans gezin een kerstboom geplaatst werd omdat, zo verklaarden de ouders, 'onze dochter het zo leuk vond: zij 'geloofde nog in kerstmis'.

Dichtte J.C. BLOEM niet over Amsterdam :

Geef mij de grauwe, stedelijke wegen,
De 'in kaden vastgeklonken waterkant,
De wolken, nooit zo schoon dan als ze, omrand
Door zolderramen, langs de lucht bewegen.

Alles is veel voor wie niet veel verwacht.
Het leven houdt zijn wondren verborgen
Tot het ze, opeens, toont in hun hogen staat.

Dit heb ik bij mijzelfen overdacht,
Verregend, op een miezerigen morgen
Domweg gelukkig, in de Dapperstraat.

Voor de Amsterdamse samenleving, voor alle kinderen, vrouwen en mannen, vooral voor alle huilende kinderen van Hagar in Mokum, wil ik de hoop uitspreken dat zij 'Domweg gelukkig zullen zijn in de Akbarstraat'.⁸

[7] J. van den Vondel, *Gijsbrecht van Aemstel*, Amsterdam, 1975. Vgl. H. Brugmans, *Geschiedenis van Amsterdam van den oorsprong af tot heden*, Amsterdam 1930, deel III, p. 328.

[8] Dit artikel is gebaseerd op *Moslim in Mokum. Tranen van Hagar*, Vrije Universiteit Amsterdam 2002.

COLUMN

Leo Klinkers

Dr. L.E.M. Klinkers is bestuurskundig adviseur.

Verlanglijstje

Lieve Sinterklaas en Kerstman,
het is niet veel wat ik vraag
maar mag ik van u:

Een volksvertegenwoordiging
die het volk vertegenwoordigt,
een regering die regeert en een
administratie die administreert:
drie hooggekwadificeerde groepen
die de kwaliteit van het
leven dragen en weten hoe ze
elkaar toegevoegde waarde
moeten leveren in plaats van
steeds op elkaars stoel
te zitten.

Een Tweede Kamer die is opgehouden met meebesturen: de departementalisering van de Kamer afgeschaft, geen specialisten meer noch woordvoerderschappen, de fractieassistenten ontslagen. Vragen naar de bekende weg worden niet meer ingediend, noch nutteloze moties om in de publiciteit te komen. Niemand dingt meer naar nationale bekendheid via goedkope praatjes in hoerige publieke camera's. De politieke journalisten kennen hun dossiers, waardoor hun aantal is gekrompen tot ongeveer tien.

Een volksvertegenwoordiging die een maand studeert op documenten van supranationale organen en NGO's, en daarover een week beraadslaagt. Die daarna een maand studeert op documenten van de Europese Unie, en daarover een week beraadslaagt. Die vervolgens een maand studeert op documenten van onze Hoge Colleges van Staat, van instellingen als de WRR en het SCP, van adviesraden, en daarover een week beraadslaagt. En die zich de rest van het jaar bevindt onder het volk: in asielcentra, in ziekenhuizen, in het leger, in de bouw, in de scheepvaart, in de industrie, in het onderwijs; kortom, overal waar mensen zijn met gevoelens en gedachten, met hoop en verwachtingen, om zich daarmee te laten voeden en daarover een maand in de Kamer te debatteren. Een Kamer die op basis van die gevoelens een samenlevingswens componeert en daarmee de politieke agenda bepaalt als grondslag voor het regeringsbeleid. Een Kamer die aldus afscheid neemt van het ondemocratische regeerakkoord, zodat het dualisme eindelijk aantreedt. Kortom, een Kamer die werkt van buiten naar binnen en van onderop.

Federatie

Een federaal Europa waarin de nationalistische intergouvernementele structuren en procedures zijn afgeschaft. Een federatie in een mengvorm van België, waar de eenheid op zoek was naar de delen, en van de Verenigde Staten, waar de delen op zoek waren naar de eenheid. Een federatie die verantwoordelijk is voor buitenlands beleid (inclusief een Europees paspoort), defensiebeleid, industriebeleid, belastingbeleid, zeehavens-, luchthavens- en luchtvaartmaatschappijenbeleid, grensoverschrijdend ruimtelijke ordenings-, natuur- en milieubeleid, grensoverschrijdend verkeers-, vervoers- en infrastructuurbeleid. Maar die

ook de verscheidenheid stimuleert, bijvoorbeeld door het landbouwbeleid terug te geven aan de lidstaten, met de opdracht de kleinschaligheid te bevorderen en – wegens misdaden tegen de menselijkheid – niet langer Europese tolmuren en dumping te accepteren. Een federatie die onder de presidentiële leiding van Guy Verhofstadt en van de Europese Minister van Buitenlandse Zaken Louis Michel, overal in de wereld waar Europese lidstaten in de afgelopen vijf eeuwen oorlog, verderf, ziekte, hongersnood en uitbuiting hebben gebracht excuses aanbiedt, schuld betuigt en schadevergoeding betaalt. Die aan honderd miljoen vluchtelingen, asielzoekers en andere wanhopigen een warm welkom in Europa verschaft, want er is nog plaats genoeg. Een Groot-Brittannië dat de Europese Unie heeft verlaten en een status aparte vormt, geallieerd met de Unie enerzijds en met de Verenigde Staten anderzijds.

Drie ministeries

Een Europese belasting met een maximaal tarief van 25% inkomsten- en vennootschapsbelasting, afschaffing van de successierechten, de vermogensbelasting en de BTW als verkapte inkomstenbelastingen, uitroeiing van alle regels die het bedrijfsleven beletten om geld te verdienen, fiscale amnestie voor zwartgelders die gedurende vijf jaar een bijstands- of asielgezin financieel in leven houden. Deze maatregelen dwingen Nederland tot een fundamentele herverdeling van verantwoordelijkheden tussen overheid en burgers, tot goed doorzichte marktwerking in plaats van de huidige disfunctionele marktordening, tot goed opgezette ZBO's en tot nog maar drie ministeries, elk met duizend ambtenaren: het Ministerie van Waarden (multiculturele integratie, onderwijs, cultuur, wetenschap, natuur en milieu, veiligheid), het Ministerie van Welzijn (gezondheid, volkshuisvesting, sport en recreatie), en het Ministerie van Welvaart (economie, financiën, werkgelegenheid, landbouw, verkeer, vervoer, infrastructuur). Een federatie die binnen lidstaten de mogelijkheid opent tot grensoverschrijdende regionalisering, waardoor Nederland zijn twaalf provincies kan inruilen voor drie sterke regio's waarbij de Randstadregio het grote geld verdient, een zuidelijke regio zich allieert met de streken rond Aken, Luik en Antwerpen, en een noordelijke regio aansluiting zoekt met Bremen en Hamburg. Nogmaals, het is niet veel en het hoeft ook niet allemaal in één keer lieve Sinterklaas en Kerstman, maar geef mijn kleinkinderen hoop.